

Bir Demet Sevgi: 5 Yaş Öğrencilerin Kullandıkları Sevgi Kelimeleri**Canan Sipahi¹, Türkan Cansunan Akbaş², Metin Erdin³**

DOI 10.5281/zenodo.8308288

Özet

Bu çalışmanın amacı, 5 yaş öğrencilerin kullandıkları sevgi kelimelerinin neler olduğunu ortaya koymaktır. Okul öncesi dönem, çocuğun kişiliğinin temellerinin atıldığı bir dönemdir. Bu dönemde çocuklar sevgi, saygı, mutluluk, sorumluluk, iş birliği, yardımlaşma, sabır ve dürüstlük gibi temel evrensel değerleri içselleştirilmeye başlarlar. Çocukların bu değerleri sağlıklı bir şekilde tam olarak özümseyebilmeleri için verilen eğitime, değerler eğitimi denilmektedir. Bu sebeple hem aile hem de okul tarafından değerler eğitimi üzerinde durulmalı, çocuğun içselleştirmesi için birlikte çalışılması gerekir. Bu gereklilik Millî Eğitim Bakanlığı tarafından da fark edilmiş olup okul öncesi eğitim programı içerisinde karakter eğitimi başlığı olarak yer verilmiştir. Çalışmada, nitel bir yöntem ve durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışma bir devlet okulunda toplam 15 okulöncesi çocuğun katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veri toplama süresince çocuklara sevgi temelli kitaplar okunmuştur ve öğrencilerin düşünceleri alınmıştır. Buna göre elde edilen veriler betimsel analiz ile ele alınmıştır. Çalışmanın sonucunda okul öncesi çocukları tarafından sevgi kelimesi olarak paylaşmak, nazik davranmak, izin istemek, zaman ayırmak, ziyaret etmek, sarılmak, çığlık atmak, yanında olmak gibi kelimelerle ifade ettikleri şekilde birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Gelecek araştırmalar için diğer kök değerlerden olan Ayrıca saygı, sabır, dostluk gibi diğer değerlerin etkinliklerle ders işlenmesi, araştırmada kullanılan kitapların dışında farklı kitaplarla etkinliklerin hazırlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: değerler, değerler eğitimi, sevgi değeri, karakter eğitimi**A bunch of love: Words of love used by 5 year old students****Abstract**

The aim of this study is to reveal the words of love used by 5-year-old students. The preschool period is a period in which the foundations of the child's personality are laid. During this period, children begin to internalize basic universal values such as love, respect, happiness, responsibility, cooperation, cooperation, patience and honesty. The education given so that children can fully assimilate these values in a healthy way is called values education. For this reason, values education should be emphasized by both the family and the school, and it is necessary to work together to internalize the child. This requirement was also noticed by the Ministry of National Education and included in the pre-school education program as the title of character education. A qualitative method and case study pattern were used in the study. The study was carried out with the participation of a total of 15 preschool children in a public school. During data collection, books based on love were read to children and students' thoughts were taken. Accordingly, the data obtained were handled with descriptive analysis. As a result of the study, some conclusions were reached in the form of words such as sharing as the word of love, being kind, asking for permission, taking time, visiting, hugging, screaming, being with. For future research, it can be suggested that other values such as respect, patience and friendship, which are among other root values, should be taught with activities, and activities should be prepared with different books apart from the books used in the research.

Keywords: values, values education, love value, character education

¹ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, canansipahi72@gmail.com

² Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, tcansunan@hotmail.com

³ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, metinerdin_65@hotmail.com

Giriş

Değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmaların her geçen gün artış gösterdiği ve değerler eğitiminin öğretim programlarında daha fazla yer aldığı görülmektedir. Genel olarak kök değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik şeklinde sıralanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2013). Bu çalışmanın ana konusu olarak sevgi değeri üzerine yoğunlaşmıştır ve Sokrates, Platon, Aristoteles ve Plotinus gibi filozoflar, sevgiyi en yüce ve en üstün duygu olarak nitelendirmişlerdir (Sayar, 2010). Değerler eğitiminin tarihsel gelişimine bakıldığında ise yeni nesillere topluma uyumu öğretmek, ahlaklı bireyler olmalarını sağlamak, yöneticilerin adil olması vb. değerler hem Türk tarihinde hem de diğer toplumların tarihinde önemli yer teşkil etmiştir. Bu değerlerin öğretim sorumluluğu 20. yüzyılın başlarına kadar din kurumlarına yüklenmişken 20. Yüzyıldan itibaren köyden kente göçlerin artması, farklı kültürlerin bir arada yaşaması gibi gerekçeler demokratik vatandaş yetiştirme gereğini doğurmuş, bu gereklilik, sorumluluğun dini kurumlardan yavaş yavaş okullara alınmasına neden olmuştur (Yıldırım ve Demirel, 2019). Bu durum değerler eğitime verilen önemin artmasına da neden olmuştur. Değerler eğitime verilen önemin artmasının en büyük gerekçeleri arasında toplumsal bütünlüğün temellerinin sağlamlaştırılmak istenmesi, toplumun bireyden beklentilerinin karşılanmasının istenmesi, bireyin toplumdan beklentilerinin karşılanmasının istenmesi, bireyin toplumun kültürünü kazanması, bireyin bulunduğu topluma uyum sağlaması vb. olmaktadır (Alimcan ve Şam, 2017). Okul öncesi dönem erken çocukluk dönemidir ve değerler eğitime ilişkin bilgilerin temelini atıldığı ilk dönemdir. Çocuklar, değerlere ilişkin bilgileri yaşamlarının her aşamasında öğrenmekte ve uygulamaktadır ancak ilk bilgiler erken dönemde kazanılmaya başlanmaktadır (Ogelman ve Sarıkaya, 2015). Bu sebeple teknolojinin hızlıca ilerlediği bir yüzyılda çocukların kendi kültürlerine ve toplumlarına bağlı olmaları oldukça önemlidir. Sevgi kavramının içerdiği “yetkinliğe ulaşma arzusu” bireyin eğitimi için yararlanılabileceği söylenebilecektir. Bu kavramın eğitim alanında kullanılması, bireyin hem eğitimi hem öğretimi kolaylaştıracak ve bu çabadan amaçlanan sonucun alınmasına katkı sağlayacaktır (Yılmaz ve Uysal, 2019). Yapılan bu çalışmanın sonucunda ise sevgi değerinin bireylere çok küçük yaşlarda yerleştirilmesi, farkındalık yaratılması düşünülmektedir.

Erken çocukluk dönemi, değerlerin temelini atıldığı önemli bir evredir. Bu dönemde çocuklar, çeşitli kaynaklardan beslenerek değerleri geliştirmeye başlarlar. Özellikle bu dönemde deneyimlerin çeşitliliği, iyi davranışlar ve değerler arasındaki ilişkinin sağlam bir temel üzerine oturmasını sağlar. Değerler eğitiminin bir ömür boyu öğrenme sürecine sahip olduğu ancak en temel değerlerin çocuğun yaşamının ilk yıllarında şekillenmeye başladığı söylenebilir. Bu doğrultuda okul öncesi dönemi değerlere ilişkin temellerin atıldığı en önemli dönemdir (Balat ve Dağal, 2006). Değerlerin oluşması ve yerleşmesi gelişimin erken dönemlerinde başlar ve kişiliğin olduğu dönemlere kadar devam eder (Bal, 2004).

Balat ve Dağal (2006) tarafından da vurgulandığı gibi, erken çocukluk dönemi, bireyin temel değerlerini oluşturduğu kritik bir aşamadır. Bu dönemde edinilen ilk bilgiler, bireyin yaşamı boyunca rehberlik edecek değerlerin temelini oluşturur. Bu nedenle, çocukların çeşitli iyi davranışlarla ve değerlerle deneyimler yaşaması, onların karakter gelişimine ve değerler sisteminin oluşumuna büyük katkı sağlar (Gunnar ve Barr, 1998). Sonuç olarak, erken çocukluk dönemi, değerlerin ve iyi davranışların temelini atıldığı önemli bir aşamadır. Bu dönemde edinilen deneyimler ve bilgiler, bireyin yaşamı boyunca şekillendireceği değerler sisteminin temelini oluşturur. Bu süreç, yaşam boyu devam etmekle birlikte, erken çocukluk dönemi, değerlerin kök saldığı ve karakterin şekillendiği kritik bir evredir (Priest, 2007). Erken yaşam deneyimleri çocuğun okula, öğrenmeye ve kendi becerilerine dair geliştireceği tutumları

belirler ve okul başarısını etkiler. Okul öncesi dönemde olumlu deneyimler yaşayan çocuk okula, öğrenmeye ve kendi becerilerine dair olumlu tutumlar geliştirir.

Değerler, bir sosyal grubun veya toplumun sağlıklı varlığını, birliğini, işleyişini ve sürdürülebilirliğini desteklemek amacıyla üyeleri tarafından doğru ve gereklilik olarak kabul edilen, ortak duyguları, düşünceleri, amaçları ve çıkarları yansıtan temel ahlaki ilke veya inançlardır (Kızılcelik ve Erjem, 1996). Bu değerler, toplum içinde insanların davranışlarını, kararlarını ve etkileşimlerini yönlendiren rehber ilkeler olarak işlev görür. Değerler, bir toplumun kimliğini ve kültürel zenginliğini yansıtarak, bireylerin bir arada yaşamasını ve iş birliği yapmasını kolaylaştırır. Bu nedenle değerler, toplumun temel taşları olarak kabul edilir ve toplumsal normların oluşumunda büyük bir rol oynar (Uyanık Balat, Yalçın, Yemenici, Sabancı, Kalaycı, Halisdemir, Bakülü, Hazar, Köse, Ünsal, 2012). Buna göre değerlerin kazanılmasına öğretici tarafından özen gösterilmelidir (Oktay, 1999).

Bireyin değerlerin farkına varması, kabullenmesi ve yeni değerler üretmesi ancak eğitim yoluyla gerçekleşebilir (Yeşil ve Aydın, 2007). Diğer taraftan değerler ve becerilerle donanımlı olarak yetiştirilmesi eğitim kurumlarının hedefleri arasındadır (Hökelekli, 2012). Eğitim sisteminin ilk basamağı okul okulöncesi eğitim kurumlarıdır ve değerler eğitimi de bu basamaktan başlar (Uyanık-Balat, 2021). Değerlerin sosyal ve bilişsel gelişimle bir bütün olduğundan kurum ve öğretmenin eş zamanlı hareket etmesi gerekir (Balat ve Dağal, 2006; Joshi, 2007). Erken çocukluk döneminde verilen değerler eğitimi; çocukların değerleri içselleştirmesini ve yaşamın ilerleyen yıllarında da toplumun ahlaki kurallarına uygun davranmışlar sergilemesini sağlar. Bu nedenle değerler eğitimi, değeri yaşama ve içselleştirme eğitimidir. Yapılan çalışmalar, okul öncesi eğitim döneminde değerler eğitiminin; çocuklarda olumlu davranış değişiklikleri meydana getirdiğini, sorumluluk duygusunu pekiştirdiğini ve evrensel değerlerinin benimsenmesini kolaylaştırdığını göstermektedir (Aküzüm ve Ergenekon, 2021). Değerler açık ve örtük bir şekilde müfredata dahil edilerek aktarılmaktadır. Bu süreç değerleri okulların bir parçası haline getirmiştir (Akto ve Akto, 2020). Ülkemizde 2012 yılında okul öncesi eğitim programında değerler eğitimi üzerine çeşitli düzenlemeler yapılmış 2013-2014 eğitim öğretim yılında ise ülke genelinde yaygınlaştırılmıştır (Ulucan, 2020). MEB Okulöncesi Öğretim Programlarında çocuklara kazandırılması gerek temel değerler belirlenmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2013). Bu değerler sevgi, saygı, yardımseverlik, nezaket, sorumluluk, hoşgörü, dürüstlük, empati, özdenetimdir (Altun ve Çalışandemir, 2019).

Sevgi: "Bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu" olarak tanımlanmaktadır. Hökelekli (2012)'ye göre sevgi; insanları içsel olarak birbirine yakın hissettiren, bağlayan, birleştiren ruhsal bir eğilimdir. Dilmaç (2007) ise tüm evreni bir arada tutabilen en yüce değer olarak tanımlamaktadır. Alanyazında farklı tanımlar bulunsa da okul ve ailenin sevgi değerinin içselleştirilmesinde önemli bir yeri bulunmaktadır. Sevgi içinde büyüyen çocuklar kendisine ve çevresine sevgi ile yaklaşabilecektir. Bu eğilim diğer eğilimlerin içselleştirilmesinin ön koşuludur. Başka bir ifade ile sevgi değerini benimseyemeyen kişilerin saygı, yardımlaşma, toplumsal barış gibi değerleri benimsemesinin oldukça güç olduğu söylenebilir (Yolcu, 2022). Sayılan değerler toplumumuzun refah ve huzurunun devamlılığı için fevkalade gereklidir. Hemen hemen her konudaki eğitim gibi çeşitli değerlerin kazandırılması için verilen değerler eğitimi bireye küçük yaşta verildiğinde benimsenmesi kolaylaşmaktadır. Bu araştırmanın amacı 5 yaş öğrencilerin kullandıkları sevgi kelimelerinin neler olduğunu ortaya koymaktır. Okulöncesi dönemde değerler eğitimi önemlidir. Değerler bireyin yaşamını şekillendirmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından bu eksiklik fark edilmiş ve okulöncesi öğretim programına çatı değerler eklenmiştir. Çatı değer olarak adlandırılan değerler arasında "sevgi" değeri de yer almaktadır. Bu araştırma ile sevgi değerinin okulöncesi çocuklarının

içselleştirdiği ve günlük hayata yansıma göstergesi olan sözcükler araştırmak istenilmektedir. Çünkü sözcükler iç dünyanın dışa yansıması ve iletişim sembolleri olarak düşünülebilir (Aydın, 2019). Günümüzde sevgi ile ilgili kavramların birbirine karışmakta olduğu, sevginin anlamı ve tanımı konusunda insanların zihinlerinde farklı tanımlamaların mevcut olduğu gözlenmektedir. Alanyazın tarandığında sevgi değeri ile ilgili çalışmalara rastlanmıştır (Azboy ve Aküzüm, 2023; Tekin Bahrilli ve Göloğlu Demir, 2021). Yapılan bu çalışmalardan sevgi değerinin önemi ortaya konmuş ve ayrıca sevgi eğitimi verilirken kullanılan yöntemlerin önemine değinilmiştir. Alanyazın tarandığında okul öncesi dönemde sevgi değerinin uygulanması üzerine herhangi bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu araştırma sayesinde sevginin öğretilmesinde nasıl bir yol izleneceği konusunda bir harita oluşturulması planlanmaktadır. Bu sebeple de bu araştırma alanyazında belirli bir boşluğu dolduracağı için önem arz etmektedir. Çalışmada kullanılan kitapların farklılığı, kullanılan yöntem, okul öncesi çocuklar üzerinde kullanılması, çalışma grubunun farklılığı bu çalışmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır. Bununla birlikte bu araştırmanın problem cümlesini “Okulöncesi 5 yaş öğrencileri, sevgiyi hangi kelimelerle ifade etmektedir?” oluşturmaktadır. Çocukların hayatında merak ve öğrenme istekleri vardır. Öğrenme hayat boyu devam eden bir süreçtir ve bireyi geliştirmek gibi bir özelliğe sahiptir. Çocuklar içine doğdukları dünyayı keşfetmek için büyük bir heves ve merak duyarlar. Öncelikle yakın çevresini keşif yolculuğuna başlayarak genel hakkında fikirler üretmeye, kanılar oluşturmaya başlarlar. Okul öncesi dönem beynin gelişimin en yoğun ve hızlı yaşandığı dönemdir. Beyin gelişimi çocuğun bilişsel, dil, motor, sosyal ve duygusal gelişimi için güçlü bir zemin oluşturur. Okul öncesi dönem olarak adlandırılan 0-6 yaş dönemde çocuklar çok hızlı büyürler ve gelişirler (Tuncer ve Tuncer, 2015). Bu sebeplerden dolayı çocukların gelişiminde önemli bir rolü olduğu kabul edilen 0-6 yaş dönemi söz konusu eğitim için en uygun dönem olduğu söylenebilir. Bu gereklilik gerek dünya çapında gerekse de ülkemizde malumdur. Ancak devletin bu değer eğitimideki rolünün ne olması ve bu rolün nasıl icra edilmesi gerektiği hususu net bir çözüme kavuşturulamamıştır. Bu çalışma ile sevgi değerinin kazanılmasında ve ifade edilmesinde kullanılan kelimelerin araştırılması, eğitime ışık tutacağı düşünüldüğü için önem arz etmektedir. Böylece çocuk kendi yapabildiklerinin farkına varır ve üretken bir birey olarak toplum içinde yerini almaya başlar.

Yöntem

Bu araştırmada nitel bir yöntem ve durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışmaları, araştırmacının kontrol edemediği bir durum veya olayı, nasıl ve niçin sorularını temel alarak derinlemesine incelemeye olanak sağlayan bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çocuklara verilen eğitimlerde sıklıkla başvurulan aynı zamanda en çok fayda sağlanan yöntemlerden olan hikâye okuma yöntemi kullanılmıştır (Özdemir, 2010). Kitap okuma yöntemi ile çocuklarla karşılıklı olarak okuma, düşünme, düşüncelerini söyleme, ifade etme şeklinde konu ile ilgili alt kavramlar üzerine düşünerek içselleştirilmesi ve günlük hayatta kullanmaları sağlanmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu çalışma Ankara İli Etimesgut ilçesinde bulunan ve genellikle sosyo-kültürel olarak orta düzey ailelerin çocuklarının devam ettiği Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız bir anaokuludur. Karma olmayan 5 yaşındaki 15 kişilik bir öğrenci grubu bulunmaktadır. Araştırmada bu gruba çalışılmıştır. Araştırmada yer alan grup 5 erkek ve 10 kız öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, ilgili hikâye her hafta 2 ders saatinde okunmuştur ve çeşitli sorular hazırlanarak hikâyenin kavramları çıkartılmıştır. Öğrencilerle etkinlik sonrası kavram haritaları çıkartılmaya çalışılmıştır. Hikâye okunması etkinliği esnasında ve sonrasında çocukların okunan hikayedeki sevgi kelimelerini bulmaları istenmiştir.

Çocukların konu hakkında konuşmaları için sorular sorulmuş ve sorularla ifade edici çalışmalar yapılmıştır. Araştırma esnasında okunan kitaplar; “Cömert Ağaç, Amos’un Hastalandığı Gün, Vanessa’nın Yanındayım, Pezzettino, Avucundaki Öpücük” şeklinde sıralanmıştır. Belirtilen hikâye kitapları araştırmacı tarafından okul öncesi müfredatı ile entegre edilerek dil ve anlatım becerileri geliştirici, anlatabilme ve anlayabilme kazanımlarına destek olarak kullanılmıştır. Ayrıca hikayeler belirlenirken uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Araştırmacı, dışarıdan uygulayıcı olarak her hafta perşembe günü aynı saatte aynı sınıf öğrencileriyle bir araya gelmiştir. Hikaye okunmaya başlamadan önce bir önceki hafta okunan hikâye ile ilgili sohbet edilerek içselleştirme sağlanmaya çalışılmıştır. Sorular olarak, “Bu haftaki hikayemizin kapak sayfası ile ilgili neler düşünüyorsunuz? Soruların bir kısmı şu şekilde sıralanabilir:

1. Bu resimdeki hayvanları tanıyor musunuz? Sizce bunlar kim olabilir?
2. Bu hayvanlar kimmiş ve neler yapıyorlarmış?
3. Küçük Rakun Neden Üzgün?
4. Anne rakun küçük rakuna ne sırrı verdi?
5. Küçük Rakun sevgiyi nasıl hissetti?
6. Küçük rakun annesine sevgisini nasıl gösterdi?
7. Siz annenize sevginizi hangi davranışlarınızla gösteriyorsunuz, ona neler diyorsunuz?
8. Arkadaşlarınıza sevginizi hangi sözcükleri kullanarak söylüyorsunuz?
9. Hikayemizde geçen sevgi sözcükleri ve davranışları nelerdir?
10. Sence, sevgi bir renk olsaydı ne renk olurdu?
11. Sevgi bir yiyecek olsa sence nasıl kokardı?

Hikaye okunurken etkileşimli okuma yapılarak çocukların konu hakkındaki düşüncelerini ifade etmelerine imkân tanınmıştır. Araştırmacı süreç boyunca çocukların tüm sözcük ve cümlelerini tahtaya yazarak fotoğraflarını almıştır. Her hikâye okuması sonrasında araştırmacı tarafından gözlem notları da alınarak araştırmaya katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Bulgular

Araştırma sürecinde 15 öğrenciye her hafta farklı bir kitap olmak üzere toplam 5 kitap okunmuştur. Kitap bitiminde öğrencilerin kitaptan ne anladıkları, nasıl yorumladıkları, kitaptan öğrendiklerini davranışlarına nasıl dönüştürecekleri konusunda konuşmalar yapılmıştır.

İlk hafta okunan kitapta verilmek istenen ana düşünce «anne çocuk sevgisi» üzerine olmuştur. Çocukların anne sevgisi işlenmeye çalışılmıştır. Çocukların anneleriyle yaptıkları sohbetlere yer verilmiştir. Çocukların anneleriyle yaptıkları sohbetlerden zevk aldıkları gözlemlenmiştir.

Tablo 1. Anne çocuk sevgisi teması

Tema	Alt tema	Frekans
Anne çocuk sevgisi	Sohbet	6
	Sarılma	5
	Beraber iş yapma	4
	Öpme	4
	Konuşma	4

Tablo 1'e göre anne çocuk sevgisi tema üzerine oluşan alt temalar; sohbet, sarılma, beraber iş yapma, öpme, konuşma şeklinde sıralanmıştır.

İkinci hafta okunan kitapta verilmek istenen ana düşünce «arkadaş sevgisi» üzerine olmuştur. Çocukların arkadaşlıklarını sorgulamaları sağlanmıştır. Çocukların hangi arkadaşlarıyla aralarının iyi olduğu, arkadaşları hastalandığında neler yaptıkları vb. konular üzerinde konuşulmuştur.

Tablo 2. Arkadaş sevgisi teması

Tema	Alt tema	Frekans
Arkadaş sevgisi	Oyun oynama	7
	İletişim	4
	Birlikte hareket etme	3
	Güven	3
	Sahiplenme	2

Tablo 2'ye göre arkadaş sevgisi tema üzerine oluşan alt temalar; oyun oynama, iletişim, birlikte hareket etme, güven, sahiplenme şeklinde sıralanmıştır.

Üçüncü hafta okunan kitapta verilmek istenen ana düşünce «kendilerini sevmeleri» üzerine olmuştur. Kendilerini oldukları gibi kabul etmeleri, kendilerini değerli hissetmeleri vb. konuları üzerine konuşulmuştur.

Tablo 3. Kendini sevme teması

Tema	Alt tema	Frekans
Kendini sevme	Kendini kabul etme	6
	Yeteneklerini bilme	6
	Özgüven	4
	Kendini değerlendirme	3
	Kendini bilme	2

Tablo 3'e göre kendini sevme tema üzerine oluşan alt temalar; kendini kabul etme, yeteneklerini bilme, özgüven, kendini değerlendirme, kendini bilme olarak sıralanmıştır.

Dördüncü hafta okunan kitapta verilmek istenen ana düşünce «bencil olmamak ve karşılıksız sevmek» üzerine olmuştur. Çocuklarla bencil olmamak, karşılıksız sevebilmek, bir şeyleri sevebilmek için karşılık beklemeye gerek olmadığı vb. konular üzerine konuşulmuştur.

Tablo 4. Karşılıksız sevme teması

Tema	Alt tema	Frekans
Karşılıksız sevme	Karşılık beklememe	5
	Beklentisiz olma	4
	Herkesi sevme	4
	Bencil olmama	4
	Başkalarına önem verme	3

Tablo 4'e göre karşılıksız sevme tema üzerine oluşan alt temalar; karşılık beklememe, beklentisiz olma, herkesi sevme, bencil olmama, başkalarına önem verme şeklinde sıralanmıştır.

Beşinci hafta okunan kitapta verilmek istenen ana düşünce «ön yargısız sevmek» üzerine olmuştur. Çocukların ön yargıları ve kalıp yargıları ailelerinden, sosyal medyadan, kitle iletişim araçlarından vb. öğrendikleri düşünüldüğünde ön yargısız yaklaşımı temel aldıkları görülmüştür.

Tablo 5. Ön yargısız sevme teması

Tema	Alt tema	Frekans
Ön yargısız sevme	Kabul etme	5
	Başkalarını dışlamama	4
	Hor görmeme	4
	Herkesi sevme	4
	Yardım etme	3

Tablo 5'e göre ön yargısız sevme tema üzerine oluşan alt temalar; kabul etme, başkalarını dışlamama, hor görmeme, herkesi sevme, yardım etme şeklinde sıralanmıştır. Buna göre çocuklar çoğunlukla "ön yargısız sevme" temasıyla ilgili "kabul etme" alt temasını ifade etmişlerdir.

Sonuçlar, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlar alanyazın ışığında tartışılarak verilmiştir. Ayrıca bu sonuçlardan yola çıkılarak birtakım önerilere yer verilmiştir.

Okul öncesi çocukları tarafından sevgi kelimesi olarak paylaşmak, nazik davranmak, izin istemek, zaman ayırmak, ziyaret etmek, sarılmak, çılgılık atmak, yanında olmak gibi kelimelerle ifade ettikleri görülmüştür. Kuloğlu, Yaşar ve Özer (2021) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenlerin sevgi, sorumluluk gibi değerleri kazandırmakta zorlanmadıkları ancak sabır, saygı gibi değerleri kazandırmakta zorlandıklarını belirtmişlerdir. Yine aynı çalışmada değerler eğitimi sürecinin daha iyi olabilmesi adına öğretmenler, drama, hikâye gibi çeşitli etkinlikler yaptıklarını ifade etmişlerdir. Yapılan bu çalışmada hikâye anlatımının önemi ortaya çıkmıştır.

Okul öncesi çocukları tarafından sevginin çeşitlilik gösterdiğini farklı sevgi türleri olduğunu fark etmişlerdir. Bunlar; aile sevgisi, arkadaş sevgisi, hayvan sevgisi, doğa sevgisi, ülke sevgisi, bayrak sevgisi, oyuncak sevgisi olarak ifade edilmektedir. Ogelman ve Sarıkaya (2015) tarafından yapılan çalışma 46 kadın okulöncesi öğretmeni üzerinde yapılmıştır ve çalışma sonucunda çocuklara en kolay öğretilen değerlerin saygı, sevgi, hoşgörü, sorumluluk, paylaşma, yardımlaşma ve iş birliği olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca Kaya (2020) tarafından yapılan çalışmada öğretmen adaylarının en çok önemseydiği etik değerler arasında sevgi değerinin olduğu belirtilmiştir.

Okul öncesi çocukları tarafından sevgi sözcükleri olarak "Bir tanem, canım, çiçeğim, bebeğim, meleğim, Nar tanem, aşkım" gibi belirtilmiştir. Sevgi sözcüğünün alt temaları olarak iletişim, kurallar, olumlu davranış geliştirme, aile birliği ve iş birliği alışkanlığı edinme, ön yargısız ve şartsız kabul gibi temalar çocuklarda elde edilen verilerden yola çıkılarak oluşturulmuştur.

Uzun ve Köse (2017) tarafından yapılan çalışmanın sonucunda; okul öncesi öğretmenlerinin değerler eğitimine okul öncesi eğitimde başlanılmasının gerekli olduğunu düşündükleri, değerler eğitimi kapsamında en fazla sevgi, saygı, dürüstlük, sorumluluk, vatan sevgisi, yardımlaşma, hoşgörü ve paylaşma değerlerine yer verdikleri görülmüştür. Öğretmenlerin bu değerlere öncelik vermelerinin gerekçeleri arasında bu değerlerin öncelikle öğretilmesi gerektiği, bu değerlerin başka değerlerin öğretilmesinde temel oldukları sayılabilir.

Ergül, Akoğlu, Sarıca, Tufan ve Karaman (2015) tarafından yapılan çalışmanın sonucunda kitap okuma alışkanlığının öğrencilere kazandırılması sayesinde hem birtakım becerilerin öğretilebileceğine hem de değerlerin öğrencilere kalıcı şekilde aktarılabilmesine ulaşılmıştır. Kitap okuma alışkanlığının edinilmesi sonucunda öğrencilerin hayata bakış açısı genişletilebilecektir. Kuzu Jafari ve Demirel (2019) tarafından yapılan çalışmanın sonucunda, öğretmenlerin en çok drama, oyun gibi öğrenci merkezli yöntemleri, hikâye, anlatım gibi öğretmen merkezli yöntemleri kullandıklarına ulaşılmıştır. Öğretmenlerin hikâye okumaya yer verdikleri, hikâye okumanın öğrenmede kalıcılığı sağladığı, öğretmenlerin derslerinde sıklıkla ders anlatımında yer verdikleri görülmektedir. Derslerin eğlenilerek öğrenilmesi, öğrencilerin hayal dünyasının genişletilmesi, öğrencilerin belirli bir konu üzerinde düşünmelerinin sağlanması; kalıcı öğrenmeler için gereklidir.

Sonuç olarak ; çocuklara arkadaşlığın nasıl olması gerektiği konusunda bilgi vermesi açısından önemli olduğu görülmüştür. Öğrencilerin kendilerini fark etmeleri, yeteneklerini keşfetmeleri, kendilerini değerlendirmeleri bakımından bu çalışmanın önemli olduğu görülmüştür. Bencillik duygusunun azaltılması ve karşılıksız sevmenin ön plana çıkarılabilmesi için bu uygulamanın zaman zaman tekrar edilmesi gerektiği anlaşılmıştır.

Bu çalışmada; öğrencilerin sevgiyi hangi kelimelerle ifade ettikleri ortaya konmuştur. Bu süreç içerisinde yeni etkinliklerin yapılması, sürecin daha etkili kılınması için gerekli tedbirlerin alınması öğrencilerin hem kitap okuma alışkanlıklarını elde etmelerini sağlayacaktır hem de öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade etmelerinin önünü açacaktır.

KAYNAKÇA

- Akto, A. ve Akto, S. (2020). Erken çocukluk ve değerler eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 13(74), 326 – 339.
- Alimcan, D. ve Şam, E. A. (2017). Sosyal bilgiler dersi boyutunda değerler eğitiminin önemi ve medyanın değerler üzerindeki etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(215), 239-259.
- Azboy, İ. ve Aküzüm, C. (2023). Sınıf öğretmenlerinin sevgi pedagojisine yönelik eğilimlerinin incelenmesi. *Journal of Human and Social Sciences*, 6(1), 22-51.
- Bal, U. G. (2004). Çocuklar ve değerler eğitimi. *Çocuk Çocuk Dergisi*. 45, 18-20.
- Bulut, K. (2021). Ayla Kutlu'nun 'Merhaba Sevgi' adlı çocuk romanının değerler eğitimi ve on kök değer açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 57, 248-272.
- Coşkun Keskin, S. ve Serttaş, N. (2018). Okul öncesi öğrencilerinin görsellerinde sevgi değeri. Meydan, H. (Ed.), *Toplumsal bütünleşmede değerler ve eğitimi. III. uluslararası değerler eğitimi kongresi (Bildiri kitabı)*. Zonguldak: Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi.
- Dilmaç, B. (2007). *Bir grup fen lisesi öğrencisine verilen insani değerler eğitiminin insani değerler ölçeği ile sınanması*. (Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ergenekon, Ö. ve Aküzüm, C. (2021). Okul öncesi eğitimde değerler eğitimi ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(19), 98-117.

- Ergül, C., Akoğlu, G., Sarıca, A., Tufan, M. ve Karaman, G. (2015). Ana sınıflarında gerçekleştirilen birlikte kitap okuma etkinliklerinin "etkileşimli kitap okuma" bağlamında incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 603-619.
- Ersoy, F. ve Ünü Var P. (2019). *Karakter ve değerler eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gunnar, M. R. ve Barr, R.G. (1998). Stress, early brain development and behavior. *Infants and Young Children*, 11(1), 1-14.
- Kaya, İ. (2020). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının önemsedikleri etik değerlerin tespiti ve analizi: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Kuloğlu, A., Yaşar, Z. ve Özer, M. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin değerler eğitimiyle ilgili görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (43), 171-186.
- Kuzu Jafari, K. ve Demirel, M. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin değerler eğitimi hakkındaki görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 13-35.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2013). *Okul Öncesi Öğretim Programı*. Ankara: MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.
- Ogelman, H. G. ve Sarıkaya, H. (2015). Okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin değerler eğitimi konusundaki görüşleri: Denizli ili örneği. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 81-100.
- Priest, C. (2007). Incorporating character education into the early childhood degree program: The need, and one department's response. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 28(2), 153-161.
- Sayar, A. (2010). *Nermi Uygur'un sevgi anlayışı*. (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Tuncer, B. ve Tuncer, B. (2015). Okul öncesi eğitim programlarının incelenmesi ve Türkiye'de uygulanan programla karşılaştırılması. *International Journal of Field Education*, 1(2), 39-58.
- Uyanık Balat, G. U. ve Dağal, A. B. (2006). *Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi Etkinlikleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Uyanık-Balat, G., Yalçın, A., Yemenici, F., Sabancı, H., Kalaycı, K. K., Halisdemir, M., Bakülü, N., Hazar, R. G., Köse, S. ve Ünsal, Y. (2012). *Okul öncesinde değerler eğitimi ve etkinlik örnekleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Uzun, M. ve Köse, A. (2017). Okul öncesi eğitimde değerler eğitiminin uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 305-338.
- Worley, P. (2019). *Felsefe Makinesi*. İstanbul: Paraşüt Kitap.

Yıldız, E., Elibol, H. ve Ada, M. (2021). Okul öncesi eğitim çağında çocuğu olan ebeveynlerin değerler eğitimi hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(40), 2317-2344.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, S. G. ve Demirel, M. (2019). Türk tarihinde değerler ve değerler eğitimi üzerine bir inceleme. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 92-99.

Yılmaz, Y. ve Uysal, E. (2019). Taşköprülüzâde’de eğitimin ilkesi olarak sevgi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 209-232.

Yolcu, A. (2022). Sevginin birey, aile, toplum ve eğitim üzerindeki etkileri. *Academic Platform Journal of Halal Lifestyle*, 4(2), 59-71.